

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าวรลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร

ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF BUDGET USING THE
PRINCIPLE OF GOOD GOVERNANCE THAT SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATION KANUWORALUKBIRI
KAMPHAENGPHEP PROVINCE

จิราภรณ์ ตระกุลชัย

Jiraporn Drakulchai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร
งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าวรลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่ม
ตัวอย่างประชากรที่อยู่ในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนในเขตอำเภอขามเฒ่าวรลักษณ์บุรี
รวม 6 ตำบล จำนวน 210 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t-test) และ ค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล ทั้ง 6 ตำบล ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส,
ด้านหลักการมีส่วนร่วม, ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การ
บริหารส่วนตำบล เมื่อจำแนกตามเพศ และสถานภาพการสมรส มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อ
จำแนกตามกลุ่มอายุ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตาม
ตำแหน่ง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามกลุ่มระยะเวลา
ดำรงตำแหน่ง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามระดับ
การศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อจำแนกตามระยะเวลา
ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

This research was conducted with the aims of studying and comparing the administration of personnel by applying the principle of good governance adapted by the Sub-District Organization in Kamphaengphet province. Study covered 6 aspects. Sample groups were Personnel working with the Sub-District Administration Organization in Kamphaengphet province, totaling 210 persons. Sampling was done by using various steps. Information was analyzed by using statistics, these included percentage, frequency, arithmetic mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.). Opinions were analyzed and compared by using t-test and F-test.

Results of the research revealed that the application of principle of good governance in the Administration and management of budget practiced by the Sub-District Administration Organization there were 6 principles to be observed, these were: principle of legal justice, principle of morality, principle of transparency principle of participation of people, principle regarding responsibility and principle of worthiness. There were high opinions on the observation of these principles.

In making opinions comparison, the researchers found that by using the principle of good governance in the administration and management of budget, practiced by Sub-District Administration Organization, results were as follow. When samples were categorized by sex and marital status, there were categorized in accordance with a statistical age, there were differences in opinion with a statistical significant value of .01. When samples were categorized by the period of time that they held office in their position, opinions were different with a statistical significance value of .05. When samples were categorized by the period of time that they hold office in their position, opinions were different with a statistical significance value of .05. When those samples were categorized according to their level of education opinion were differences with statistical significant value of .01. And when samples were categorized by the period of time that they had been residing in the area, opinions were different with a statistical significant value of .01.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต. เป็นรูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปให้ท้องถิ่นทั่วประเทศได้มีโอกาสปกครองตนเองอย่างค่อนข้าง สมบูรณ์แบบ หาก อบต. ทุกแห่งมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการเพิ่มความ แข็งแกร่งให้กับระบบการปกครองของทั้งประเทศ และกลไกที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้การบริหารงาน ของ อบต. ประสบความสำเร็จก็คือ บุคลากรในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงาน อบต. อันได้แก่ พนักงานส่วนตำบล สมาชิกสภา อบต. และกรรมการบริหาร อบต. เพราะบุคคลดังกล่าว เป็นผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมาย และมีบทบาทสำคัญในการชี้ขาดหรือตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของ ท้องถิ่น ซึ่งเปรียบเสมือนทรัพยากรบุคคลระดับฐานรากที่สามารถกำหนดความมั่นคงของประเทศ และ อบต. ยังได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณส่วนหนึ่งในรูปแบบของเงินอุดหนุนจากส่วนกลาง และงบประมาณที่ได้จากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นเพื่อเป็นเครื่องมือประกอบการบริหารงานใน อบต. โดยเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร จะเป็นปัจจัยที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดทำ งบประมาณ ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพสูงสุดอันจะนำมาแก้ไขปัญห และตอบสนองความ ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้ องค์การบริหารส่วนตำบล

จะต้องจัดทำงบประมาณให้เป็นไป ตามแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับแผนอำเภอ จังหวัด ตลอดจนนโยบายของรัฐ จากอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่อย่างมากมาย องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องหาข้อมูล และสภาพปัญหา ของท้องถิ่นและจัดลำดับความเร่งด่วน และ ดำเนินงานตามงบประมาณของตน ส่วน โครงการขนาดใหญ่ซึ่งไม่สามารถใช้งบประมาณของตนได้ ก็ควรจะประสานแผนทั้งในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าด้วยกัน หรือท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อทำกิจการร่วมกัน หรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ของรัฐ ตลอดจนขอความร่วมมือภาคเอกชน

การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า นั้น อาจกล่าวได้ว่า "เงินงบประมาณ" เป็นปัจจัยสำคัญ เพราะหากท้องถิ่นมีรายได้น้อย การพัฒนาย่อมก้าวหน้าได้ช้า ดังนั้น ท้องถิ่นจะต้องพยายามพัฒนาการจัดหาและจัดเก็บรายได้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย มิใช่จะรอขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากรัฐบาลฝ่ายเดียว เนื่องจากสภาพปัจจุบันท้องถิ่น แต่ละแห่งมีงบประมาณของตัวเองแทบจะไม่พอกับรายจ่าย โดยเฉพาะมักจะเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับ รายจ่ายประจำ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และ วัสดุ ฯลฯ มากกว่ารายจ่ายเพื่อการลงทุนที่เป็นสิ่งก่อสร้างหรือที่ดิน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคณะผู้บริหารและพนักงาน

เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นที่จะต้องทำความเข้าใจ เพื่อการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้อยู่ในขอบเขตของกฎหมายและอำนาจหน้าที่ ตลอดจนเป็นไปอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุดสมกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยที่จัดตั้งท้องถิ่นขึ้นมา เพราะหากการบริหารงบประมาณไม่เป็นไปตามระเบียบหรือมีการทุจริตเกิดขึ้นแล้ว ย่อมส่งผลเสียหายแก่ท้องถิ่นและประชาชนส่วนรวม และจะมีผลกระทบโดยตรงต่อผู้บริหารตลอดจนเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นอีกด้วย

ในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล บุคลากรที่มีอำนาจตามกฎหมายอันได้แก่ พนักงานส่วนตำบล สมาชิกสภา อบต. และกรรมการบริหาร อบต. ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จะต้องมีความรู้และความเข้าใจการบริหารงบประมาณ อบต. ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาวะแวดล้อมด้านต่างๆ ทำให้ต้องมีการพัฒนางบประมาณให้เหมาะสม กับกาลสมัย ทั้งในด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบวิธีการ และระบบงบประมาณ อีกทั้งงบประมาณ ยังเป็นเครื่องมือในการบริหารและดำเนินการ เพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายที่ได้แถลงต่อประชาชน และยังสามารถเป็นตัวชี้วัดความจริงใจและวิเคราะห์ ความสามารถในการบริหารงานของ อบต. ว่ามีประสิทธิภาพอย่างไร

จากการตรวจสอบงบประมาณรายรับ และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยทั่วไปแล้วปรากฏว่าไม่ถูกต้องในเรื่องดังนี้ (กรมการปกครอง, 2543: 148-149)

1. การประมาณการรายรับ มีการประมาณการรายรับคลาดเคลื่อนสูงกว่าความเป็นจริง โดยขาดความรอบคอบ ไม่คำนึงถึงข้อมูลต่างๆ ที่ควรนำมาประกอบการพิจารณา เช่น ไม่นำข้อมูลเดิมเกี่ยวกับรายรับจริงของปีที่ผ่านมาแล้วเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ ซึ่งเมื่อจัดเก็บรายได้ทำให้ได้รับไม่ตรงตามที่ได้ประมาณการไว้ ซึ่งจะมีผลเสียต่อการใช้จ่ายเงินตามโครงการต่างๆ ที่ได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายไว้แล้ว แต่ไม่มีเงินเพียงพอที่จะนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์

2. ตั้งงบประมาณผิดพลาดรายงาน เช่น ตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์ไว้ในหมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และวัสดุ การสร้างสิ่งก่อสร้างใหม่หรือแทนของเดิมซึ่งต้องตั้งจ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง แต่กลับตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนค่าใช้สอยและวัสดุ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากเจ้าหน้าที่ไม่ได้ศึกษาระเบียบและวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณให้อ่องแท้เสียก่อนว่ารายจ่ายนั้นๆ อยู่ในหมวดใด

3. กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายเกินกว่าที่ระเบียบหรือหนังสือสั่งการกำหนด จะพบมากในหมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และวัสดุ เช่น ค่ารับรอง และหมวดเงิน

อุดหนุนต่างๆ นอกจากนี้ตั้งงบประมาณจัดซื้อวัสดุเครื่องใช้สำนักงาน และจัดซื้อจัดจ้างทำครุภัณฑ์ในจำนวนที่เกินกว่าราคารมาตรฐานครุภัณฑ์

4. ตั้งงบประมาณรายงานเพื่อจ่ายในกรณีที่กระทรวงมหาดไทยไม่อนุญาตให้กระทำหรือในกรณีที่ไม่สมควร ได้แก่ การใช้จ่ายในกิจการอื่นไม่เกี่ยวเนื่องกับภาระหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง หรือเป็นการจ่ายเงินที่ไม่ประหยัดไม่เกิดประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง หรือใช้จ่ายเงินโดยไม่คำนึงถึงฐานการเงินการคลังให้ผลไม่คุ้มค่าในการลงทุน

5. ตั้งงบประมาณรายจ่ายต่ำกว่าประมาณการรายรับในอัตราที่ไม่เป็นไปตามระเบียบกำหนด

6. การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในงบเดียวกัน และแผนงานเดียวกัน มีการเพิ่มหรือลดแต่ละปีงบประมาณหลายครั้ง

จากการตรวจสอบของกรมการปกครองที่ได้ตรวจสอบงบประมาณรายรับและรายจ่ายขององค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งพบว่าไม่ถูกต้องหลายเรื่องนั้น เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงบประมาณยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ รวมทั้งระบบการบริหารจัดการขององค์กรบริหารส่วนตำบลยังไม่เข้มแข็งพอ ทำให้การบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมา มักถูกวิพากษ์วิจารณ์ในด้านการบริหารอยู่เสมอ

กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีภารกิจและนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีแนวคิดให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกพัฒนา แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ(สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น, 2543)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลหรือ ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักการบริหารงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานราชการต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่แนวคิดดังกล่าวยังไม่ค่อยแพร่หลายเท่าที่ควร โดยมีสาเหตุสำคัญคือแนวคิดยังขาดความชัดเจน และคนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจมากนัก แต่เมื่อประเทศไทย ต้องประสบกับปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ รัฐบาลให้ความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง และในปี พ.ศ.2542 รัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา ทำให้หน่วยงานราชการทุกหน่วยงานต้องถือปฏิบัติ โดยเฉพาะองค์การบริหาร

ส่วนตำบล สืบเนื่องจากสภาพปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารงาน เช่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่และแนวทางปฏิบัติของข้าราชการประจำ และฝ่ายการเมือง เป็นต้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีนโยบายที่ชัดเจน ในการสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล และปี พ.ศ. 2546 ได้จัดให้มีโครงการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งหวังที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับสามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด มีประสิทธิภาพ และมีการบริหารจัดการที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้ระยะยาวและเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป จึงได้ตั้งงบประมาณจำนวน 500 ล้านบาท สำหรับเป็นรางวัล ในการจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อได้เป็น ตัวแทนของรัฐบาล ในการบริหารพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป ภายใต้ชื่อว่า “โครงการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล” เพื่อเป็นแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาระบบบริหารจัดการของตนเอง พัฒนาการอบแนวคิดตลอดจนวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นรวมทั้งผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับรางวัล ได้กำหนดตามหลักเกณฑ์ที่

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ในการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ครั้งนี้ จะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมว่า ได้มีการบริหารจัดการงบประมาณหรือดำเนินการไปตามหลักธรรมาภิบาลมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะได้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าวรลักษณบุรี จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษา และรายได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11 แห่ง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีต่อการบริหารจัดการงบประมาณ ในด้านวิธีการจัดท่างบประมาณ ในด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ และในด้านการควบคุมงบประมาณ ตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ หลักนิติธรรม, หลักคุณธรรม, หลักความโปร่งใส, หลักความมีส่วนร่วม, หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

3. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11 แห่ง จำนวน 454 คน แยกเป็น นายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 คน รองนายก

องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 22 คน เลขานายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 286 คน และบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 113 คน โดยผู้ศึกษาได้ใช้ประชากร ทั้งหมด จำนวน 454 คน

4. ขอบเขตตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ตำแหน่ง
- 4) สถานภาพการสมรส
- 5) ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
- 6) ระดับการศึกษา
- 7) รายได้

4.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

4.2.1 การบริหารจัดการ

งบประมาณ

- 1) วิธีการจัดทำงบประมาณ
- 2) การโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 3) เปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 4) การควบคุมงบประมาณ

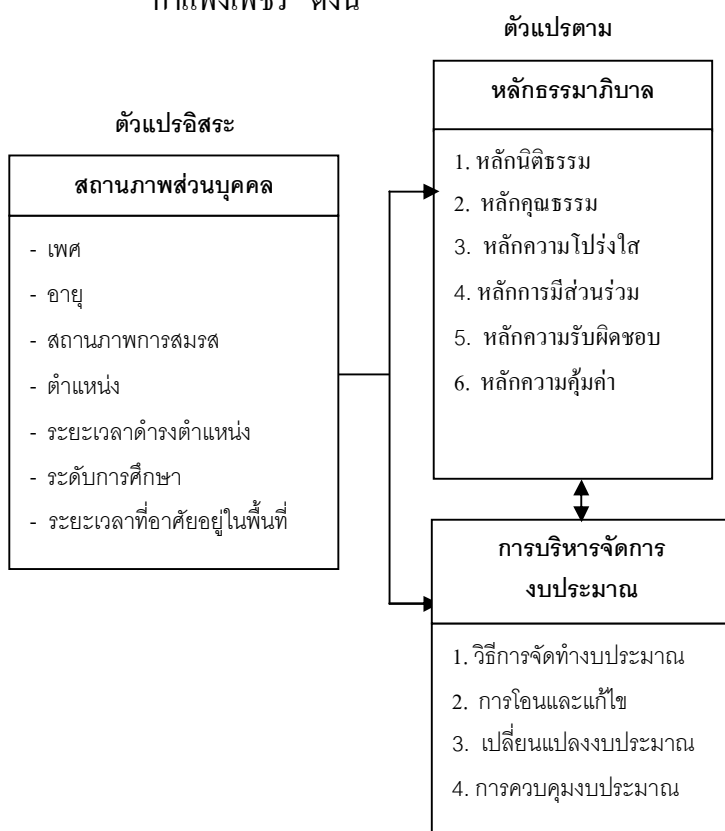
4.2.2 หลักธรรมาภิบาล

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม

- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2543 ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบในการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11 แห่ง ซึ่งมีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 454 คน (ข้อมูลจากสถิติงานทะเบียนราษฎร ที่ว่าการ อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี ณ วันที่ 30 กันยายน 2551) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากรางการสุ่มของ เครซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และการบริหารจัดการงบประมาณ ประกอบด้วย วิธีการจัดทำงบประมาณ การโอนและแก้ไข เปลี่ยนแปลงงบประมาณ การควบคุมงบประมาณ

เครื่องมือการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยได้ศึกษาจากทฤษฎีและแนวคิดจากงานวิจัยต่างๆ ที่ใกล้เคียงกับการทำวิจัยในครั้งนี้ และจัดลำดับเนื้อหาให้ครอบคลุม รวมถึงกำหนดเป็นโครงสร้าง แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อมูลภูมิหลัง ข้อมูลการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล และข้อเสนอแนะแนวการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบล และ นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามทั้งนี้ได้แบบสอบถามที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับ 0.80 ขึ้นไป ซึ่งเป็นข้อคำถามที่มีความตรง (Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปลองใช้ (try out) กับประชากร

ที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบการสื่อความหมาย และความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และค่าความเที่ยง (Reliability) รายข้อเท่ากับ 0.96 ซึ่งได้แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูง ซึ่งใช้เป็นแบบสอบถามได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน - กันยายน 2552 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแจ้งขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลนำเสนอผู้นำชุมชน และประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังชะพลูด้วยตนเอง นำแบบสอบถามต่อประชากรที่ใช้ในการศึกษาด้วยตนเองและคัดเลือกแบบสอบถามที่ได้มาเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติวิเคราะห์ค่าที (t-test) และสถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเขาฉกรรจ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านเพศ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 ด้านอายุ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 39 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 ด้านการสมรส ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 128 คน คิดเป็น ร้อยละ 61.00 ด้านตำแหน่ง ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในสำนักงานสำนักงาน ปลัด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 65.70 ด้านระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งระหว่าง 1 – 3 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 ด้านระดับการศึกษา ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90 และด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลา ระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 55.70

2. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดที่สุด คือ ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการออกข้อบัญญัติตำบล เหล่านี้มากน้อยเพียงใด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การออกข้อบัญญัติตำบล ทำให้มีภารกิจในการรับผิดชอบ มากขึ้น และการบังคับใช้ข้อบัญญัติตำบลสามารถบริหารงบประมาณได้ภายในปีงบประมาณ

2.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดที่สุด คือ สมาชิกสภา อบต. นำเสนอโครงการพัฒนาที่รักษาผลประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่คำนึงถึงกลุ่ม บุคคลหรือกลุ่มคนใดเป็นการเฉพาะ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ บุคลากร อบต. ปฏิบัติงานโดยยึดถือ จรรยาบรรณสร้างประโยชน์แก่ประชาชน

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดที่สุด คือ การสรุปผลการบริหารงบประมาณ ประกาศให้ประชาชนทราบ อย่างเปิดเผย ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อบต. ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่การบริหารงบประมาณมากน้อย เพียงใด

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากสูงที่สุด คือ มีการนำโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนเสนอไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ฝ่ายบริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางทำประชาคม

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากสูงที่สุด คือ มีบทลงโทษ หรือ ตักเตือนพนักงานที่ปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ฝ่ายบริหาร อบรม, มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการงบประมาณ

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากสูงที่สุด คือ อบรม, บริหารจัดการงบประมาณได้ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างคุ้มค่า ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อบรม, ประสานกับปัญหาและอุปสรรคในการรณรงค์ ให้พนักงาน สมาชิกสภา และประชาชนในพื้นที่ที่มีความประหยัดมากน้อยเพียงใด

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.1 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติ

3.2 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม และเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติ

3.3 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยภาพรวมและหลักธรรมาภิบาลทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบ

3.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและเป็นรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 4 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ

3.6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและเป็นรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า

3.7 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่

มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและเป็นรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตติกรณ์ สุขดี (2551: 104-108, บทคัดย่อ) จากการศึกษาเรื่องการบริหารงบประมาณ ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในขั้นตอนต่างๆ ของการปฏิบัติงานบริหารงบประมาณ ซึ่งในภาพรวมผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบความคิดเห็น

1. บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วน

ตำบล แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น หลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. บุคลากรที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้น หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม มีความคิดเห็น

ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาติ ไทยแท้ (2550: บทคัดย่อ) ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ บุคลากรที่มีสถานภาพและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการบริหารงบประมาณแตกต่างกัน

4. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้น หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สามารถ อินตามูล (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 การดำรงตำแหน่งต่างกัน การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานโดยภาพรวมแตกต่างกัน

5. บุคลากรที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการใช้

หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้น หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาติ ไทยแท้ (2550: บทคัดย่อ) ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการบริหารงบประมาณแตกต่างกัน

6. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ สุวรรณ ทองคำ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี มีการบริหารงานแตกต่างกัน

7. บุคลากรที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักนิติธรรม ในการออกข้อบัญญัติตำบล ทำให้มีภารกิจในการรับผิดชอบมากขึ้น และการบังคับใช้ข้อบัญญัติตำบลสามารถบริหารงบประมาณได้ภายในปีงบประมาณ หน่วยงานควรมีการส่งเสริมสนับสนุน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและทำให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการออกข้อบัญญัติเพื่อประโยชน์ของตนเอง

2. การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักคุณธรรม หน่วยงานควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรยึดถือจรรยาบรรณในการบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อสร้างประโยชน์แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

3. การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักความโปร่งใส องค์กรบริหารส่วนตำบลประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่การบริหารงบประมาณ ดังนั้นในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการบริการจัดการงบประมาณมีปัญหาควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ในหลายๆ ช่องทางเพื่อประชาชนจะได้เข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น

4. การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม ฝ่ายบริหารควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางการทำประชาคม ดังนั้นฝ่ายบริหารควรมี การส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการงบประมาณให้มากขึ้น

5. การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ ฝ่ายบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลต้องมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการงบประมาณ

6. การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า องค์กรบริหารส่วนตำบลประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการณรงค์ ให้พนักงาน สมาชิกสภา และ

ประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัด ดังนั้นหน่วยงานต้องทำการสร้างเสริม และสนับสนุนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดอื่นๆ หรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างครอบคลุม ประหยัด และคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ไป

2. ควรมีการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้เป็นแนวทางการปรับปรุง แก้ไข ให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบล

บรรณานุกรม

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2550).

แนวทางการปฏิบัติงานองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาธาภิชาตดินแดน.

ชาติไทยแท้. (2550) ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบล อำเภอสมเด็จจังหวัดกาฬสินธุ์. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
รัตติกรณ์ สุขดี. (2551 : บทคัดย่อ). การ
บริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิ
บาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่
เขต 3. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
วัชรพงษ์ ตลอดพงษ์. (2548 : บทคัดย่อ). การ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลัก
ธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศา
สตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหาร
การศึกษา.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
สถาบันพระปกเกล้า. (2547). **วัดระดับการ
บริหารจัดการที่ดี**. นนทบุรี: บริษัท
พิมพ์ดีจำกัด.
สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. (2547). **การบริหาร
จัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล:
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง**.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
แสงทิพย์ ยี่มละมัย. (2546). **ธรรมาภิบาลกับข้อ
ขัดแย้งการรวมบัญชีธนาคารแห่ง
ประเทศไทย**. รายงานการวิจัยสถาบัน
พระปกเกล้า. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ].

ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. (2547: บทคัดย่อ).
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
หลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน.
การศึกษอิสระศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อัครพงษ์ เททิน. (2548). **ความสัมพันธ์ระหว่าง
การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับ
ประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2**.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขา
การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.